

GIỚI THIỆU ĐỀ TÀI KHOA HỌC

PHÁT TRIỂN TÍN DỤNG TIÊU DÙNG TẠI CÁC TỔ CHỨC CHO VAY CHÍNH THỨC ĐỂ GÓP PHẦN HẠN CHẾ TÍN DỤNG ĐEN TẠI VIỆT NAM

CHỦ NHIỆM ĐỀ TÀI: TS. NGUYỄN TƯỜNG VÂN

Đề tài khoa học cấp Bộ

Cơ quan chủ trì: Học viện Ngân hàng

Thời gian nghiên cứu: Năm 2023-2024

Đề tài *Phát triển tín dụng tiêu dùng tại các tổ chức cho vay chính thức để góp phần hạn chế tín dụng đen tại Việt Nam* đã hệ thống hóa các lý luận liên quan đến phát triển tín dụng tiêu dùng tại các tổ chức cho vay chính thức; qua đó, đánh giá thực trạng phát triển tín dụng tiêu dùng tại các tổ chức này từ cả phía cung ứng và phía cầu vốn, đồng thời chỉ ra các yếu tố ảnh hưởng đến hành vi chấp nhận/lựa chọn vay nợ cho tiêu dùng gia đình. Trên cơ sở đó, đề tài đề xuất một số khuyến nghị về giải pháp phát triển tín dụng tiêu dùng tại các tổ chức cho vay chính thức nhằm góp phần hạn chế tín dụng đen, nâng cao trách nhiệm xã hội tại các tổ chức cho vay chính thức tại Việt Nam.

Ngoài phần mở đầu và kết luận, đề tài được kết cấu thành 3 chương với các nội dung cụ thể sau:

Chương 1 cho thấy, phát triển tín dụng tiêu dùng là một nhu cầu cấp thiết của xã hội hiện nay, khi nhu cầu về phát triển đời sống luôn đồng hành với nhu cầu vay nợ để tài trợ cho các nhu cầu đó. Bên cạnh đó, chương 1 cũng đưa ra các nội dung cơ bản về nhà cung cấp tín dụng tiêu dùng, bao gồm các nhà cung cấp tín dụng chính thức và phi chính thức. Đây là hai mô hình cung ứng tín dụng tiêu dùng luôn đồng hành trong xã hội, với các tiêu chí vận hành và phát triển khác nhau. Do đó, việc phát triển tín dụng tiêu dùng tại các tổ chức cho vay chính thức hiện nay là vô cùng cần thiết, bởi *một mặt* nó góp phần phát triển hiệu quả hoạt động của các tổ chức cho vay, *mặt khác* thể hiện trách nhiệm xã hội của các tổ chức chuyên cho vay trong điều kiện rất nhiều khách hàng có nhu cầu vay nhưng lại bị hạn chế tín dụng. Các tiêu chí quyết định sự phát triển của tín dụng tiêu dùng tại các tổ chức tài chính chính thức cũng như mô hình chấp nhận nợ, mô hình phân tích các nhân tố ảnh hưởng tới quyết định vay nợ của hộ gia đình cũng là một nội dung quan trọng của. Từ một số đặc điểm về phát triển tín dụng tiêu dùng tại các quốc gia phát triển và đang phát triển, đề tài đã rút ra bài học kinh nghiệm cho phát triển tín dụng tiêu dùng tại Việt Nam.

Chương 2 tập trung phân tích, phản ánh thực trạng phát triển tín dụng tiêu dùng của các tổ chức cho vay chính thức xét từ góc độ cung và cầu. Nhóm nghiên cứu đã thực hiện phát

phiếu điều tra, khảo sát với hơn 723 đối tượng ngẫu nhiên, tập trung chủ yếu tại một số địa phương lớn và vùng núi, hải đảo như: Hà Nội, Thành phố Hồ Chí Minh, Thanh Hóa, Tuyên Quang, Nam Định, Phú Quốc, Hà Giang, Cát Bà...; đồng thời, đề tài đã tiếp cận các đối tượng người yếu thế, tiểu thương, người có thu nhập thấp, không ổn định để có đánh giá xác thực hơn về nhu cầu vay vốn của người dân khi có nhu cầu tiêu dùng đột xuất, khẩn cấp hay những nhu cầu về vốn kinh doanh, trả nợ đột xuất... nhằm tìm ra câu trả lời là họ sẽ muốn đi vay ở các tổ chức cho vay chính thức hay bên ngoài, với mức lãi suất có thể chấp nhận được ở ngưỡng trung bình, cao hay rất cao, và những yếu tố ảnh hưởng đến khả năng vay nợ của họ như trình độ học thức, người thân, kênh thông tin... Trên cơ sở rà soát lại thực tế các chiến lược liên quan, các chính sách, điều kiện tín dụng tiêu dùng cũng như các chính sách, hành động liên quan đến trách nhiệm xã hội của một số tổ chức cho vay chính thức tại Việt Nam thời gian qua, nhóm nghiên cứu chỉ rõ thực trạng phát triển tín dụng tiêu dùng tại các tổ chức cho vay chính thức ở Việt Nam đứng cả trên góc độ cung và cầu tín dụng. Các kết quả đều chỉ ra rằng, hoạt động phát triển tín dụng tiêu dùng tại các tổ chức cho vay chính thức tại Việt Nam hiện nay còn dựa vào quan điểm kinh doanh nặng vì lợi nhuận, an toàn tuyệt đối. Đặc biệt, phân nghiên cứu định lượng đã khám phá các yếu tố ảnh hưởng đến hành vi chấp nhận nợ tiêu dùng của các hộ gia đình, gồm hành vi chấp nhận vay tại tổ chức cho vay chính thức; chấp nhận vay ngoài tổ chức cho vay chính thức; và chấp nhận nặng lãi. Đây là cơ sở để nhóm nghiên cứu đưa ra các khuyến nghị về phát triển tín dụng tiêu dùng tại các tổ chức cho vay chính thức nhằm góp phần giảm tín dụng đen ở Việt Nam trong thời gian tới.

Từ các quan sát, ý kiến chuyên gia, kết quả phân tích định lượng (kiểm định các giả thuyết), và dữ liệu khảo sát thu được từ phía cầu (người tiêu dùng, người đi vay là các cá nhân), *Chương 3* đưa ra các khuyến nghị về phát triển tín dụng tiêu dùng nhằm hạn chế tín dụng đen ở Việt Nam, như: Có quan điểm kinh doanh mới theo hệ sinh thái; nghiên cứu thiết kế sản phẩm tín dụng tiêu dùng mới, qua đó phát triển cho vay tiêu dùng về lượng, về chất theo cách tiếp cận mới và rộng rãi hơn, gắn với bối cảnh chuyển đổi số, mô hình kinh doanh hiện đại (theo hệ sinh thái) có trách nhiệm xã hội và bền vững hơn là lợi nhuận đơn thuần... Ngoài ra, nhóm nghiên cứu còn đưa ra khuyến nghị với từng thành phần trong hệ sinh thái này gồm: Chính phủ, các bộ, ban, ngành, các tổ chức cho vay chính thức, người dân... từ cả góc độ cung và cầu sản phẩm tín dụng tiêu dùng ■

LÊ THỦY giới thiệu